

2013-05-07

Dagens Industri
Statskapitalismen tar ett kliv framåt
Sophie Nachemson-Ekwall

Den norska oljefonden ska börja ta en aktiv roll i styrningen av sina portföljbolag. Först ut är fordonsjätten Volvo, där Norges Bank Investment Management äger nära 6 procent av kapital och röster. Vd:n Yngve Slyngstad tar plats i valberedningen.

På radarn för engagemang finns även SCA, där fonden äger närmare 8 procent, och de finska skogsjättarna Stora Enso och UPM-Kymmene.

Beskedet borde få svenska politiker, näringslivet och allmänheten att reagera. Inte så mycket för det pikanta i att norska staten lägger sig i Volvos styrning, 35 år efter att Volvos dåvarande vd Pehr G Gyllenhammar försökte byta 40 procent i Volvo mot en del av den norska oljan, utan för att strategin är en del av en internationell trend.

Det globala pensionskapitalet håller på att aktivera sig. Vid den här tidpunkten förra året skrev jag om skotska Standard Life, en av världens största pensions- och fondförvaltare. Standard Life skulle då följa EU:s uppmaning till institutionella ägare att bli mer engagerade i bolagens långsiktiga värdeutveckling.

När norrmännen följer i samma spår rör det sig om ett gigantiskt kapital. Oljefonden förvaltar motsvarande 4 700 miljarder kronor, vilket gör den till världens näst största statliga investeringsfond efter Kinas. Av kapitalet är över 60 procent placerat i aktier.

Oljefondens största innehav, räknat i kapital, är Nestlé, Royal Dutch Shell, HSBC och Apple.

Fonden tillhör de tio största ägarna i 550 bolag.

Hittills har fonden byggt ett globalt aktat varumärke bland statliga investeringsfonder som mer eller mindre passiv indexförvaltare, förvisso med ett utpräglat etiskt förhållningssätt men med en placeringsfilosofi som tydligt har delat på frågor om bolagsstyrning och förvaltning.

Nu svänger fonden 180 grader och pekar på att en engagerad långsiktig dialog med styrelserna i enskilda bolag är en förutsättning för att den ska kunna förvalta kapital på ett ansvarsfullt sätt för kommande generationer. Norska oljefondens engagemang kan därmed ses som antitesen till en kortsiktig aktivist- eller hedgefond.

Det här borde påverka hur vi i Sverige ser på vårt eget institutionella kapital. AP-fonderna är mer eller mindre indexförvaltare, på grund av regler och krav på slimmade kostnader. Den nya AP-fondsutredningen föreslår inte någon förändring i förvaltningen mot mer långsiktigt engagemang på börsen.

De partsstyrda Alecta, AMF och Afa har fortfarande svårt att ta steget mot en förvaltningsstrategi med större aktieposter placerade på ett ansvarsfullt sätt på börsen.

Norska staten, demokratiskt styrd som den är, har begränsat storleken på oljefondens engagemang i enskilda bolag till 10 procent för att slippa misstänkliggöras för politiska mål.

Men, handen på hjärtat, räcker det för att vi ska tycka att norsk statskapitalism är bättre än svensk, på samma sätt som vi redan har valt att blunda för statskapitalism med förtecken från Kina, Finland, Frankrike, Tyskland eller Qatar (som är storägare i Volkswagen som äger Scania)?

info@sophienachemsonewall.com